

השיעור הגדול בעולם

כיתות י'-יב'

שנת הלימודים תשפ"ב

19 דצמבר 2021 – 28 ינואר 2022

יחידת ההוראה לכיתות י' – י"ב תתמקד ביעד 13 – הקורא לנקיטת צעדים ברמה הקהילתית הלאומית והגלובלית למען מציאת מענים ומאבק בשינויי האקלים וההשלכות שלהם על בני אדם ככלל, ועל ילדים ובני נוער ומימוש זכויותיהם בסביבות החיים השונות שלהם.

משבר האקלים נושא בוער שאת אותותיו אני חווים בתופעות קיצוניות של אירועי מזג אוויר. הנושא חשוב ועל כן צריך להיות על סדר היום החינוכי על מנת שתהיה מודעות בקרב התלמידים על ההשלכות העתידיות של משבר האקלים על חיינו העתידיים, מה האחריות שלנו ומה ניתן לעשות כדי לחולל שינוי אמיתי. דרך נקיטת היוזמה של סוורן סוזוקי כפעילה למען כדור הארץ, אנו מדגישים ומעוררים בקרב התלמידים את הרצון לעשייה אקטיביסטית שניתן לעשות למען הדורות הבאים.

מטרות היחידה

1. התלמידים יכירו תופעות אקלימיות עולמיות הנובעות מפעילות אנושית.
2. התלמידים ילמדו על הקשר שבין השלכות משבר האקלים לבין מימוש או פגיעה בזכויות של ילדים ונוער.
3. התלמידים יתוודעו למצב הסביבה הנוכחי והעתיד במידה ולא תינקט פעולה להפחתה ומניעה של הגורמים לתופעות.
4. התלמידים ילמדו דרכים להשפיע ולהביא לשינוי בדעת הקהל ובדרג מקבלי החלטות בסביבה המשפחתית, הקהילתית והלאומית להיבטים של אקלים הנוגעים לזכויות ילדים בסביבת חיים ברת קיימא.

שיעור 1 – מהו משבר האקלים

מטרות תוכן:

- התלמיד יכיר את הגורמים לתופעות משבר האקלים.
- התלמיד יבין וידע שלפעילות אנושית יש השפעה רבה על התגברות משבר האקלים.
- התלמיד יכיר את זכויות ילד ואת הקשר שלהם למשבר האקלים.

ציוד: מצגת תמונות, מקרן, טאבלטים (אפשרות לפעילות בפלאפון).

1. הכיתה תתחלק ל- 6 קבוצות עבודה. כל קבוצה בוחרת בתמונה אחת מתוך: מצגת

תמונות מספרות,

2. המשימות הקבוצתיות –

- א. תנו שם לתמונה שבחרתם
- ב. הסבירו, מהי ה"בעייה" או המסר שעולים מתוך התמונות לדעתכם?
- ג. מי, לדעתכם, אחראי למצב המתואר בתמונה?
- ד. היכנסו לרשת, ומצאו מקור מידע לגבי הנושא בו עסקה התמונה (ניתן להיוועץ ולקבל הכוונה מהמורה).
- ה. היכנסו לאמנה הבינלאומית לזכויות הילד. ה והצביעו על סעיפים רלוונטיים העוסקים בזכויות של ילדים ובני נוער בהתאם לתמונה בה בחרתם.
- ו. הציעו הצעות שעשויות לדעתכם להביא לשיפור המצב המתואר בתמונה.
- ז. רשמו 5 מושגים חדשים שלמדתם היום בפעילות.

3. את התוצר יש להעלות למצגת שיתופית או ללוח שיתופי כדוגמת פאדלט.

4. כל קבוצה תציג את התוצר שהעלתה לכלי השיתופי. הכיתה תקיים שיח בנושא.

שאלות לשיח הכיתתי –

- מהו משבר האקלים? מהם הגורמים המשפיעים עליו?
- מהם גזי חממה? כיצד הם משפיעים על עליית הטמפרטורה?

- מהן ההשלכות של ההתחממות הגלובלית? והאם ניתן לעצור את ההתחממות הגלובלית?
- האם להתחממות הגלובלית ישנן השפעות ישירות על חייהם של ילדים ובני נוער? ציינו את ההשפעות הללו לדעתכם. האם אתם מרגישים את השפעת משבר האקלים על חייכם באופן ישיר? במידה וכן – נסו להסביר את ההשפעות הללו באמצעות דוגמאות מחיי היומיום שלכם.

שיעור 2 – חשיבה מחודשת על משבר האקלים

1. התלמידים יצפו בסרטון הבא – Al Gore אל גור: חשיבה מחודשת על משבר האקלים. הם יתבקשו לרשום לעצמם סוגיות ושאלות שעולות בהרצאה של אל-גור.

2. שאלות מנחות לצפייה:

א. מי הן דמויות המפתח שהביאו בשורה חדשה לעולם? ומדוע בחר אל גור להתייחס אליהם?

ב. "אם ברצונכם ללכת מהר, לכו לבד; אם ברצונכם ללכת רחוק, לכו ביחד." ו"עלינו ללכת רחוק מהר. אז נחוץ לנו שינוי במודעות. שינוי במחויבות. תחושה חדשה של דחיפות. הערכה חדשה לגבי הזכות שנפלה לידינו לקחת על עצמנו אתגר זה". מהם האתגרים שאל-גור מציין בהרצאתו וממליץ לאנושות לנקוט כדי לצמצם את פליטות גזי החממה?

ג. מדוע בחר אל גור לערוך השוואה בין כוכב נוגה לכוכב ארץ? מה מטרת ההשוואה?

ד. כיצד דבריו של אל גור רלוונטיים לחייהם של בני נוער וילדים בהתייחס למשבר האקלים? האם אל גור התייחס לבני נוער וילדים בדבריו? הסבירו והציגו דוגמאות.

3. לטרוף את העולם – פעילות בקלפים

א. התלמידים מגרילים קלפים בנושא משבר האקלים. מטרת הפעילות להציג בפני התלמידים חלק מפתרון הבעיה של משבר האקלים שעשויה לצמצם את הגורמים המשפיעים על פליטות גזי חממה. במהלך הפעילות המשחקית התלמידים חוקרים ולומדים על הבעיה באמצעות הקלפים המכילים קוד סריקה QR- המוביל למידע עדכני ורלוונטי בנושא. הקלפים מעוררי גירוי לחשיבה באמצעות תמונה שמתארת פתרון אקולוגי ומדברת בעד עצמה. ניתן להציג את הקלפים על מקרן או להדפיס ולניילן במידת האפשר.

ב. התלמידים מתחלקים לקבוצות של עד 4 תלמידים.

ג. כל קבוצה מגרילה קלף עם פתרון לחלק מהבעיה.

ד. על הקבוצה להכין הרצאת טד קצרה (עד 10 דקות) או קליפ טיק-טוק (עד 3 דקות) בנושא הקשור לבעיה אותה היא מציגה בפני הכיתה או כל דרך הצגה המקובלת על הקבוצה. (סרטון, מצגת, פרסומת). חשוב להתייחס בתוצר לאופן שבו הפתרון שבקלף יסייע בצמצום הבעיה.

ה. התלמידים יתבקשו לשלב בהרצאה או בקליפ התייחסות לשתי זכויות לפחות זכויות ילדים המושפעות מהבעיה האקלימית אליה התייחסתם.

ו. ציינו כיצד עשייה שלכם כבני נוער יכולה לצמצם את התחממות כדור הארץ? נמקו.

***הנחיות למורה**: יש לקיים שיח קצר עם התלמידים מהם העקרונות להרצאת TED טובה:

- להציג את הרעיונות העיקריים
- הרצאה תמציתית מלווה מצגת (אפשר להציג גרף)
- הצגת הבעיה
- מהם האתגרים?
- אילו פתרונות אתם מציעים?
- מומלץ להשתמש בהומור במהלך ההצגה
- מומלץ להוסיף המחשות ועזרים חזותיים כמו תמונות, סרטונים וכו'.

אפשרות נוספת לפעילות עם הקלפים:

לכל קלף המציין פתרון לבעיה אפשר ליצור קלף נוסף של הבעיה עצמה. כך שיהיו שני קלפים אחד עם הבעיה והשני עם הפתרון. את זוגות הקלפים לתלות בכיתה או במקום מרכזי בבית הספר על מנת להעלות מודעות לסוגיות משבר האקלים.

**צמצום בזבז
מזון**

**העדיפו מזון מן
הצומח ולא מן
החי**

**חיסכון בשימוש
במים**

**יום בשבוע ללא
קניות**

**נסיעה בתחבורה
ציבורית**

הפרדת פסולת

התקנת לוחות סולאריים

העדיפו אוטו היברידי או חשמלי

צריכת חשמל יעילה

שימוש באנרגיית השמש: דוד

שיעור 3 – הנערה שהדהימה את העולם

המשבר האקלימי נמצא בעיצומו ומכה בלא רחמנות במרבית מדינות העולם. השלכותיו ההרסניות מורגשות היטב בעולם כולו ואף באזורנו. המציאות העגומה של משבר האקלים שהולך ומחמיר, מחייבת אותנו לעשות מעשה כדי לעצור את ההידרדרות. העלאת המודעות בקרב הציבור, מחדדת את הבנת ואת עומק המשבר להבין שעלנו מוטלת המשימה לדאוג לכדור הארץ - הבית של כולנו. פעילות זו הינה דוגמה לעשייה אקטיביסטית של ילדה שבחרה לא להתעלם מהמציאות בה כדור הארץ נתון ולעשות מעשה.

ומה אתם הייתם עושים למען שמירה על כדור הארץ?

חלק א'

1. המורה תצפה עם התלמידים בסרטון הבא המציג את נאוה של הנערה הקנדית סוורן סוזוקי בנושא משבר האקלים –

<https://www.youtube.com/watch?v=Erpo2nAcifs>

מטלת צפייה: תוך כדי הצפייה בסרטון, התלמידים יתבקשו לרשום לעצמם בעיות סביבתיות שהנערה מציינת בדבריה.

2. המורה תכתוב על הלוח את הבעיות הסביבתיות שהתלמידים יעלו בעקבות הצפייה בסרטון.

הכתה תתחלק לקבוצות עבודה כל קבוצה תטפל בבעיה סביבתית אחרת מתוך הרשימה ותענה על הסעיפים הבאים:

א. האם הנושאים שציינתם מתוך דבריה של סוורן אכן מהווים איום עתידי סביבתי ואקלימי?

ב. מה הביקורת של סוורן כלפי המדינות העשירות והחזקות בכל הנוגע להתמודדות עם נושאים סביבתיים ואקלימיים?

ג. אילו סוורן הייתה מדברת בפני הוועדה לזכויות הילד של האו"ם, אילו זכויות של ילדים ובני נוער שנפגעות עקב משבר האקלים, לדעתכם היה עליה לציין בדבריה?

3. המורה תציג בפני התלמידים את האמנה הבינלאומית לזכויות הילד של האו"ם. התלמידים יתבקשו לאתר סעיפים רלוונטיים באמנה שבאים לידי ביטוי בדבריה של סוורן או בנושאים שהם העלו בדיון המשותף.

למורה – ניתן להציע לתלמידים לקרוא עוד על סוורן בקישור הבא –

<https://xnet.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5370970,00.html>

חלק ב'

4. בשנים האחרונות, בלטו בני ובנות נוער נוספים שלקחו על עצמם להעלות את המודעות למשבר האקלים והשלכותיו על צעירים. התלמידים יתבקשו לאתר בני נוער ופעילים חברתיים צעירים נוספים, ולחפש מידע או סרטוני יוטיוב אודותם.

5. משימת סיכום – לאחר שאיתרו צעיר או צעירה ומצאו סרטונים המציגים את דבריהם ופועלם בנושאים מגוונים כמו התחממות גלובלית, אירועי מזג אוויר קיצוניים, משברים הומניטריים כמו רעב מחלות עוני והגירה, משבר מזון גלובלי ופגיעות בזכויות ילדים ונוער בעקבות המשברים הסביבתיים הללו, התלמידים יתבקשו לפעול על פי ההנחיות הבאות –

א. ביחרו נושא אחד (מתוך הרשימה), והעמיקו את הידע אודותיו.

ב. הכינו מצגת או הרצאות TED קצרה המסבירה את התופעה ואת השלכותיה.

ג. התייחסו באופן ממוקד כיצד הנושא המוצג משפיע בהווה (ובעתיד) על זכויותיהם של ילדים ובני נוער ועל החיים שלהם בסביבות חיים משתנות.

ד. לחילופין, כיתבו מכתב ציבורי לסוורן סוזוקי או לאחד מבני הנוער שאתרם את דבריהם ברשת, תוך התייחסות לתובנות שלכם מהשיעור.

ה. ניתן להציע לתלמידים לקיים את ההרצאות הללו בהמשך גם בשכבות הגיל האחרות בבית הספר.

**** למורה: לכל פרסום יוזמה או תוצר (הרצאות TED או פרסומים בפורמט טיקטוק) באתר המשרד נדרשת הסכמה של הנהלת בית הספר וההורים. ראו הנחיות.**